

وزەى تووندوتىژى نە كارماى مروڧدا (بە نىگايە كى دەرووناسى)

مە ھاباد قە رە داغى

(بە شى سىيە م)

كارما و خۇناسى:

ھەر يەك نە ئىمە بە شىوہ يەك خۇى دە ناسى و خۇى دە ناسىيىت، بە لام مە رج نىيە بە تە واوى خۇى ناسىيىت و توانىيىتى خۇى بناسىيىت نە گەر بە ھۇشيارىيە كى رۇخى و دەروونى چە كدار نە بىت و زانىارى نە بارەى وزە و كاريگە رىيە كانيە وە نە بىت. ھىچ دووكە سىك نىيە نە گە ردووندا تە واو وە كو يەك بىر بگە نە وە و رەقتار بگە ن، چونكە ھەر يەك نە مروڧقە كان كارماى تايىبە تى خۇيان ھە يە .

كارماى تاك چۆنە :

ھەر مروڧىك خاوەنى كىلگەى تايىبە تى دەروونى و رۇخى خۇيە تى و رىك وەكو كۆمپىوتە رىك چون زانىارىيە كان تۆمار دەكات و دەپپارىژى، زانىارىيە كانى ژيانى مروڧ نەم كىلگە رۇخىيە دا تۆمار دەبىت و دەپپارىژىت. نە و رۇژە وەى كە نە سكى دايكىيە وە دروست دەبىت تا نە و رۇژەى كە دەمرىت نە ژيانى رۇژانە يدا چى دەكات و چۆنى دەكات و چۆن دان و ستان نە گە ل مروڧقە كانى دىكە دا دەكات و ھە ستە كانى و نە ستە كانى چۆن كار دەكە ن و كاريان پىدە كرېت نە نىو نە و كىلگە يە دا تۆمارە . نە رابردووندا چىت كردووە و چۆنت بىر نە خۆت و خە لك كردۆتە وە نە داھاتوودا دىتە رىت، رىك وەك نە و پە ندە كوردىيەى خۇمان كە دە ئىت: چى دە چىتت نە وە دە دوورپتە وە . زۆر بەى مروڧ سكالاً نە بە ختى خۇيان دەكە ن و ھە ركە س پىنى واىە سروشت يان خوودا غە درى لى كردووە و ناسوودەى پى نە بە خشىوہ . دە و نە مە ند، ھە ژار، ژن، پىا، گە نج، پىر، ھەر يەك بە جورىك بە دە ست بە دبە ختىيە وە دە نائىيىن. بە لام نايان نە وە سروشت و خوودايە كە ناستە نكى نە بە ر دە م بە ختە وە رى مروڧدا دادە نىت؟! نەى مروڧ خۇى نە نە ھامە تىيە كانى خۇيدا چە ند و چۆن رۆل دە بىيىت؟! نايان بىر كوردنە وەى مروڧ چە ند كاريگە رى پۆزە تىش يان نىگە تىشى ھە يە بە سەر خۇى و سەر نە وانى تر كە پە يوہ ندىيان پىوہ دەكات، يان تە نانە ت نە وانە شى كە بە روا نە ت وا دە ر دە كە وىت كە پە يوہ ندىيان پىوہ نىيە ؟

ھەر مروڧىك خاوەنى كارماى تايىبە تى خۇيە تى، بە لام گروپىش كارماى تايىبە تى خۇى ھە يە ، حىزب و رىكخراویش كارماى خۇيان ھە يە و نە تە وە كانىش كارماى تايىبە تى خۇيان ھە يە . بۇ تىگە يىشتن نە م دياردانە ش پىويستە نە بارەى وزە و مىكانىزم و كاريگە رىيە كانى زانىارىمان ھە بىت. نە دنياى نە مروڧا بايە خىكى زۆر دە درى بە لىكۆلئىنە وەى زانستى نە بارەى وزەى مروڧ و كار كردن نە سەر ديار دە دەروونى و رۇخىيە كانى و پە يوہ ندىيان بە روودا و كارە ساتە كانى كە بە سەر تاك و گروپ و حىزب و نە تە وە كان و تە نانە ت نە و كارە ساتانەى بە سەر مروڧايە تى بە گشتى دىن.

سیستە می وزه ی گه دروونی :

مروفا پنیوستی به خوئاسینه پیش ناسینی هر که سیکي تر و هر شتیکی تر و هر دیاردهیه کی تر. خوئاسیه کی دروست، بناغه یه کی دروسته بو هر ناسینیکی تر، پیچه وانده نه مه ش راسته. مروفتیک که خوودی خوئی بناسیت، نه م خوده ده بیته دوستیکی چاوساخی و رینومایی دهکات بو گه یشتن به جه وه ر و کرۆکی که سایه تی خوئی و له ویشه وه بو هه لسه نگاندن و ناسینی به ها و پیوه ر و شته کان و دیارده کانی ده وره ر و دنیا به شیوه یه کی دروست. نه و دنیا بینه یه کی که له سه ر بنچینه ی خوئاسین بنیات ده نریت، روانگه یه کی رووناکه و له و روشناییه وه راقه ی دوخه کان دهکات که ویزدانیکی ته ندروست نوینه رایه تی دهکات، بوئه راقه یه کی وا و دنیا بینه یه کی له و شیوه یه ، ته ندروست و عه قانی ده بیت.

له ئاینه کاندای پیناسه بو چاکه کار و دانا هر مروفتیکه خوودای ناسیبت. خوئاسین له م په یوه ندیه شدا سه ره کی و جیگه ی بایه خه ، چونکه ناسینی (خوودا) له ناسینی (خوود) هوه سه رچاوه ده گرت. هیچ مروفتی پیش ناسینی خوئی ناتوانیت لافی خودناسی لیبدات و ته نها خوود ده توانیت رینومای بیت بو گه یشتن به خوودا. نیمه له دریزه ی نه م تیورییه دا هه ول ده دهین په یوه ندی نیوان خوود و خووداش راقه بکه یین و هه ول ده دهین به رامانیکی وردی ده رووناسی بگه یین به کرۆکی خوودناسی و خووداناسییش.

رامانیک له خوود:

له خووامان کرده یه که هیزی بازووی پنیوست نییه ، وه ئی وزه و هوشیاری و زانیاری نامازی نه و کرده یین و له هر نان و ساتیکی ژبانی روژانه دا ده شی به کاربیرین و نه نجمیان هه بیت. بو خونندنه وه ی بارودوخی خود و په یوه ندیه ناوه کی و ده ره کییه کانی، جگه له هه بوونی چاویلکه یه کی ده رووناسی، فه نتازیایه کی ره وان بینه یی پنیوسته. فه نتازیایه به هره یه کی خوئییه و په یوه ندی به ناوه وه ی مروفته کانه وه هه یه و زانست دروستی ناکات، وه ئی نه گه ر به هره که هه بی زانست ده توانی گه شه ی پی بدات، بوئه جگه له پیوه ره زانستییه کان، خسته گه ری خه یائی بالا بو بینه یی وردترین سوئگه کانی سه ره له دانی کیشه و گرفتگی ده روونی له بارودوخیکی ئالوژدا نه نجامه کان روونتر ده خاته روو. به کورتی مروفا به هه بوونی بریک له و فه نتازیایه و زانیارییه کی ساده ی ده رووناسی ژبانی روژانه، ده توانی له کاتی قه یرانه کاندای باشترین پشکنیار و پزشکی ده روونی خوئی بیت. وه ک سیمایه کی نه م سه رده مه ش روژگاره کان به رووداو و کیشه ی روژانه بارگاوین و پنیوستیان به چاره سه رکردنی هه نووکه ییه ، بوئه ده روونزانی ژبانی روژانه یه کیکه له نامازی زانیارییه هه ره پنیوسته کان بو هر مروفتیک.

فه نتازیایه هه سته ، هه ستیش وزه یه ، نه و فه نتازیایه چه ند چرتی و گه شه سه ندووتر و قولتر بیت، مانای نه وه یه نه و وزه یه نه وه ندی چر و پر و قووله و رووناکتر دیارده یه کی پی ده بینه یین و هه لده سه نگینین. هه موو مروفتیک خاوه نی نه ندازه یه ک له و وزه یه یه ، به لام په روهرده و ژینگه و دابونه ریت له گه شه سه ندن یان لاواکردنی نه م وزه یه دا روول ده بینه یین و هه ندی جار به ته واوی ره نگی نه م وزه یه ده گوون به ژهر و کیمیا ی به ده ن ده ئالوژکینن و ده روون ده شیوینن، له و دوخه شدا مروفا ته نها دیووه ناشیرین و نیگه تیقه کانی دیارده یه کی پی ده بینه یین و هه موو هه لسه نگاندنه کانی له سه ر بناغه ی نه و دیووه داده نیت.

جگه له فه نتازیای تاک، فه نتازیایه کی کوومه لایه تی گشتیش هه یه که مروفا پابه ند دهکات به وینه ی گشتگر و ویناکردنی هه له

له باره ی خۆی و دهووربه ره وه. نه و ویناکردنانهش دهشی بناغه یان له داب و نه ریتیکی کۆمه لایه تی، یان ریسایه کی ئایینی و یان ریتومیایه کی سیاسی و یانیش له یاساکانه وه سه رچاوه بگری. بۆیه دهشی چاویلکه یه کی ساده ی کۆمه لئاسی ژبانی رۆژانه ش له بیر نه که یین کاتیک ده مانه ویت گه شت به ناو ناخی خۆمان بکه یین له پیناوی خۆناسین. باینی کۆمه لگه به و فه نتازیا بالایه و به دیوووه پووناکه که ی، هاوته ریب له گه ل پپوه ره زانستییه کانی کۆمه لئاسی ده توانی به مانگه یه نیتته شونیتیکی زۆر نزیک له راستییه کان و فاکتیه ره کانی سه ره له ئدانی دیارده یه کی کۆمه لایه تی، سیاسی، ئابووری و کلتووری، که په یوه ندی هه یه به هه ر یه ک له تاکه کانی کۆمه لگه یه که وه.

پامان له تاکی کورد و کۆمه لگه ی کوردستان:

ئیمه وه ک لیکۆله ر، بۆ خویندنه وه ی بارودۆخی کوردستان و مروقی کورد به هه ردوو توخمه که یه وه (نیر و می)، بۆ راقه کردنی په یوه ندییه کانی و نرخاندنی هه ست و نه ست و هیواکانی، پپووستمان به فه نتازیا یه کی بالای ده رووناسی و چاویلکه یه کی وردبینی کۆمه لئاسییه، له پیناوی باینی هه ردوو دیوووه که ی کۆمه لگه ی کوردستان، نه و دیوووه به هیز و پووناکه ی که پپووسته گه شه ی پپدیری و به هیزتر و پووناکتر بکریته وه، نه و دیوووه لاواز و پر که موکوریانه شی که پپووسته لیبان بکۆلدیریته وه و چاره سه ریان بۆ بدۆزیریته وه.

نه گه ر سه رنجی کۆمه لگه ی کوردستان بده یین و لای که م بارودۆخی یه ک سه ده ی هه لسه نگینین و له قه یرانه سیاسییه کانی، ته نگزه ئابوورییه کانی، گرفتارییه کۆمه لایه تیه کانی و کیشه کولتورییه کانی پابمینین، ده بینین هه موو نه مانه مروقی کوردیان له دۆخیکی نائاسایی و ناوومیدی و خه موکییه کی به رده واما به ند کردوووه. ئاکامی نه مه ش له ژبانی رۆژانه و په فتاری تاک و گروپه کاندرا په نگه داوه ته وه و توورپه بوون و تووندوتیژی و خه موکی و بی متمانه یی کردۆته سیفه تیکی ناسروشتی و له گوتار و کرداری پیاو و ژن، گه وره و مندال و له هه ر ئاست و بواریکدا ده بینریت.

دیار و ئاشکرایه به شتیکی زۆری نه و قه یران و ته نگزه و گرفت و کیشانه ده ره کین و به سه رماندا هینراون و له لایه ن (دوژمن و داگیرکه ر) ده وه سه پینراون، به لام به شیکیشی ناوه کییه و خۆمان به سه ر خۆمان هیناوه. مه به ست له م بابه ته باسکردنی هۆکاره کان نبیه و کردنه وه و کولاندنه وه ی برینه کان نبیه، به لکه ئامانج لیبان پشکنینه بۆ دۆزینه وه ی کاریگه ریه کان و ئاکامه کانی و چۆنیتی کۆنترۆلکردنیانه له پیناوی دۆزینه وه ی چاره سه ر و چاودیری کردنی قۆناعی چاره سه ریه که.

له هه ر کۆمه لگه یه کدا که دیارده یه ک یان دیارده گه لی وا ده رکه ویت وه ک مه یلی تووندوتیژی، رقه به رایه تی و په شینی لای گروپی جیاوازی نیو نه و کۆمه لگه یه، پسپۆران به تایبه تی کۆمه لئاس و ده رووناسان پامانیان له سه ر نه و دیارده یه چر ده که نه وه و له چاره سه ریک ده گه رین بۆ بنبرکردن، یاخوود که مکردنه وه ی نه و گرفتانه ی که به ره نگ و پووی کۆمه لگه وه دیارن و له گه شه سه ندنیان خستوووه. به رپرسان و خاوه ن بریاره کانیان نه وه ده که ویتته نه ستویان سوود له به ره نجامی لیکۆلینه وه کان وه ربگرن بۆ نه وه ی له کاتی بریارداندا ره چاوی بارودۆخی کۆمه لایه تی و ده روونی نه و کۆمه لگه یه بکه ن. چونکه هه ر بریاریک ته نانه ت نه گه ر بریاریکی سیاسی بیت، که ره چاوی نه و مه رجانه نه کات و خویندنه وه ی بۆ بارودۆخی ده روونی و

كۆمه لايه تى و كولتورى ئه و كۆمه لگه يه نه بيت، ده شى بربارىكى هه ئه بى و ئاكامى خراب بى و قه يرانه كه قوونتر بكاته وه .

پيويستى ده رووناسى ژيانى روژانه :

ئايا ته نها ليكۆله ريك پيويستى به و ديده كۆمه ناسى و فه نتازيا ده رووناسيه هه يه يان هه موو تاكيكى كۆمه لگه پيويستيان پييه تى بو ئه وه ي به سه ر گرفته كۆمه لايه تى و ده روونيه كانى خوياندا زال بن؟

بيگومان كه له كۆمه لگه دا گرفته كۆمه لايه تى به ديارده ، ماناي ئه وه يه ئه و گرفته له لاي زۆريه ي تاكه كانى كۆمه لگه هه يه و هوشى گشتى كۆمه لگه ي به خويه وه خه ريك كردوه . مروف وهك بوونه وه ريكى كۆمه لايه تى نه گه ر وهك تاكيش به خوويه كه وه ئالووده بيت، ياخوود گيروده ي گرفته كۆمه لايه تى بيت، به هوى ئه و په يوه ندييه بازنه ييه ي كه به هاومروقى تره وه ده يبه ستيته وه چ له ده روورويه رى خو ي و چ له دوورتر و هه ندى جاريش به په يوه ندييه ك كه له وپه رى دنيايه ، ئه وانى تيريش به و گرفته وه ده ئاليتى و كاريگه رى له سه ر نه وانيش داده نيت.

به هه مان شيوه ، خوشيى و ئاسووده يى ده روونى و ئارامى مروفيك كاريگه رى له سه ر نه وانى تيرى په يوه نديدار به خويه وه داده نيت، چونكه مروف له ريگه ي ئه و په يوه ندييانه وه له دانوستانى وزه دايه به يه كتر. ئيدى نه گه ر وزه كه پوزه تيف و رووناك بيت، يان وزه ي نيگه تيف و تاريك بيت.

كه ده ئيين ره شيى يان تووندوتيرى يان رقى تاكيك له مپه رى دنياوه كاريگه رى له سه ر مروفيكى تر له وپه رى دنيا داده نيت به نمونه يه ك روون ده كه ينه وه بو ئه وه ي مه به ست بپيكن كه تيگه يشتمانه له سوپانه وه و كاريگه رى وزه ي پوزه تيف و وزه ي نيگه تيف.

تو ليره يت و به نامه يه ك، يان ئى مه ليك، يان به ته له فون په يوه ندى له گه ل كه سينك ده كه يت كه له وپه رى دنيايه ، له ئه مه ريكايه ، له ولاتيكى نه وروپايه ، له نه فريقيايه يان هه ر كيشوه ريكي تر. خواسته كه ي خوت و قسه كانت به شيوه يه كى ره شيىنانه و تووره و رقتاميز ده رده برى، (بى ئه وه ي مه به ستت بيت) له ريگه ي ئه و وتانه ته وه هه مان هه ستى ره شيىنانه و تووره و رقتاميز بو ئه و وهك په تايه ك ده گونيزيته وه و كاريگه رى ئه و تاريكييه ي كه ئابلوقه ي ده روونى توى داوه ده گاته ئه وپه رى دنيا له ريگه ي ئه و وزه گه ردوونيه وه كه مروقى پيگه وه به ستوته وه و په يوه ندييه كى مروفانه ي له شيوه ي هاورپيه تى، هاوسيتى، هاولاتيتى، هاوگه ردونيتى له نيوانياندا ريكخستوه . ئيدى كه سى دووم كه نامه كه كه ، ئى مه يله كه ، يان دهنگى توى به ته له فون پييده گات و له وشه كانه وه، يان له و وزه نيگيتشه ي كه له رپى له ره كانى دهنگى توه پيى ده گات هه ئويستيك ده نوينى و وه لاميك ده داته وه. نه گه ر ئه و كه سه ئاشنا نه بيت به ياساكانى وزه ي گه ردوونى و كاريگه رييه بازنه ييه كانى ئه و وزه يه ، به رگرى نابيت به رامبه ر به و په تايه و تووش ده بيت. مروقى تووشبوو به هه مان له ره ي نيگه تيف و وشه و وته ي رقتاميز وه لام ده داته وه و نه مه ش جگه له وه ي بارى ئه و ووتر قورستر ده كات، خويشى گيروده ي هه مان داو ده بيته وه كه كارماى ئه ويلى پيى گيروده بووه . جگه له مه ش هه موو نه وانى تر كه له نزىكييه وه ن و له په يوه نديدان له گه ئى تووشى هه مان گرفت ده كاته وه، چونكه به ره شيىنى ده ياندوينى و به تووندوتيرى و رقه وه ويست و خواسته كانى خو ي له گه ئياندا ده خاته روو. كه واته مروف نه گه ر چه كدار بيت به زانبارى له باره ي وزه ي ده روونى و وزه ي گه ردوونيه وه، ده توانيت كاريگه رى ئه و دوخه كه مباته وه يانيش به ته واوى ريگه له و گرفته بگریت و خویشى و نه وى ديشى ئى رزگار بكات.

تۆكە ياساي كاريگهري و دانوستاني وزه گهردوونيت لا ئاشكرا بيت، له وهلامى ئه و رهشيبينييه دا به گه شيبيني وهلام دهدهيته وه، له وهلامى ئه و رقه دا خوشه ويستي به كار ده به يت و تووره يي و گه رمي ئه و به هيمني و نه رمي خوت سارد ده كه يته وه. به م ياسايه خوت ئاسوده ده بي و به رامبه ره كه ت هيمن ده كه يته وه و ده يخه يته نيو دؤخى رامن له خود و له ديارده كان به چاويكى رووناكتر. زانيارى چه كيكه بؤ خوپارستن له كوشنده ترين چه كي دنيا كه رق و كينه و تۆله يه. ئه و مرؤقه ي زانيارى باشى هه يه، باشتر ده توانى خوى پياريزيت. زانيارى گشتى له لايه ك و ئه وه ي بؤ ئه م دؤخه ي ئيمه باسى ده كه ين پيوسته زانيارييه له باره ي دهرووناسييه وه، به تاييه ت ئه و زانيارييه سه ره تاييانه ي كه له ژيانى رۆژانه دا پيوستن و به رده وام پيوسته به كاربيرين بؤ خوپارستن له گري و گرفتى ژيانى رۆژانه.

چربوونه وه ي سه رنجى ئيمه ئه م بابته ته دا به هوى هه ستركدنمانه به و گرفتانه ي كه له كوردستاندا و له په يوه ندييه كانى نيوان مرؤقه كاندا هه يه و مملانييه كي بيئه نجامى دروست كردوه. زۆربه ي هه ره زورى ئه و كيشانه به هوى ليك تينه گه يشتن، ته سكبيني و تاريكيبينييه وه يه، كه له ئه نجامى خونه ناسييه وه دروست ده بيت. ئيمه پيوست نيبه دهرووناس بين بؤ ئه وه ي به ناخى خومان ئاشنا بين، ته نها زانيارييه ساده و پيوستيبه كان له باره ي دهرووناسييه وه ده توانى له زور له و گرفتانه بمانپاريزيت و بيركردنه وه مان سه باره ت به خومان و دهرووبه رمان و ديارده كان بگۆریت.

له هه موو چركه يه كي ژياندا و له هه موو بواريك له بواره كانى ژيانى كۆمه لگه دا زانيارى دهروونى يارمه تيدهره و به تاييه ت له په يوه ندييه كاندا، به لام ئه وه ي هه ستى پيدكه ين په يوه ندييه كان له كوردستاندا (ته نانه ت په يوه ندييه فه رمييه كانيش) له سه ر بنه ماي رهمه ك (غه ريزه) به رپوه ده چن و هه ره مه كين، ئه مه ش بازنه يه كي ليك تينه گه يشتن ده خوئقينى و به رده واميش ده بيت. ئيدى ئه م ليك تينه گه يشتنه له نيوان دووتاكدا بى كه په يوه ندييه ك ده يانبه ستيته وه، په يوه ندى هاورييه تى، هاوسيبه تى، هاوكاريتى، هاويشيه يه تى، هاولاتيتى و هتد، ياخود په يوه ندى گروپ و حيزب و ده زگا بيت له گه ن يه كتر. كه ليك تينه گه يشتنيش له ئارادا بيت، ئيدى له نيوان تاك بيت يان گروپ ماناي ئه وه يه مملانى و كيشه و گرفت ده كه ويته نيوانه وه و بۆله و تۆله ده بن به دوو ئامرازى ره ش له نيواندا بؤ يه كترى داپلوسين، كه له سه رده ميكددا داپلوسينه كه فيزيكى بووه و ئيستا دهروونيبه. ئه م دؤخانه چاره سه رييان پيوسته و چاره سه رييش هه يه، ته نها ئه وه يه خواستى چاره سه رى لاي برياربه ده ستان له ئارادا بى و خوازيارنى ئاشتى و ئاسوده ييش هاوكار بن له و پرۆسه يه دا.

ئيمه له نيشتيماناييكداين هه موومان به يه ك زمان ده په يشين كه كورديبه، واته گرفتى ليكتينه گه يشتنمان په يوه ندى به زمانه وه نيبه و هه موو ئه و وشانه ي كه به كار ده برى لى تيدكه ين. كه واته ده بي بؤ سه رچاوه ي تر بگه ريين بؤ چاره سه ركردنى گرفتى ليكتينه گه يشتن.

ئه زموونى تاييه تى خوم له ژيان و له كاركردن له دهره وه و له ناوه وه ي كوردستان، پره له نموونه ي زيندوو كه ده ركى منى به رامبه ر به م بابته ته هه ستياره وروژاندوو و هوشى منى پر كردوو له پرسيار. رامنم رۆلى پشكنيارىكى داومه تى بؤ دۆزينه وه ي وه لام له سه ره تادا بؤ پرسياره كانى خوم، كه ره نكه پرسيارى هه ر كه سيكى تريش بيت. ده شى ئه و وه لامانه كه من پيى گه يشتووم بؤ كه سيكى ديش سوديه خش بيت، يان رامننى ئه ويش بوروژينى بؤ دۆزينه وه ي وه لامىكى تر و له ئاكامدا خزمه ت به دۆزى گشتى ئيمه بكات، بويه به دهنگى بلند بير ده كه مه وه و بؤ به شداريكردنى ئيوه ش ئه م بيركردنه وه يه دا، به پيوستم زانى

بیرکردنه وه کان له م بابه ته دا به رجه سته بکه م.

هوی لیک تینه گه یشتمان چیه ؟

رهنگه یه ک هۆ نه بیت و هوی زۆر بیت، رهنگه هه ر یه ک له ئیمه به بریک له وه هویانه بگهین. گوتمان زمان هۆ نییه، نه مه راسته و هه موومان به کوردی ده په یقین، به لام نه مه ش مانای نه وه نییه که شیوهی به کاربردنی زمانه که هویه ک نییه بۆ کۆمه لیک له و گهفتانه ی که له ژبانی رۆژانه دا رووده ده.

زمان نامرازه بۆ ده برپینی بیر و، بۆ په یوه ندی کۆمه لایه تی و، بۆ دان و ستانی زانیاری و فیروون و فیروکردن. که واته چۆنیتهی ده برپینی نه و بیره، چۆنیتهی په یوه ندی کردن، چیه تی نه و زانیاریانه ی که وهرده گیرئ و ده درئ، چیه تی نه و بابه تانه ی که فیروده بی و فیروده کرئ گهنگ و جیی بایه خه له پرۆسه ی تیگه یاندن و تیگه یشتمدا.

سیسته می بیرکردنه وه ی تاکیک په یوه ندی داره به و زانیاریانه ی هه یه تی و فیرو بووه، به په رووه ده ی خیزانه وه، به و نۆرم و یاسا و ریسا و داب و نه ریتانه ی که له بازنه ی بوونیدایه و په سه ندیتی و کاریان پیده کات. هه روها سیسته می بیرکردنه وه ی تاکیک به سیسته می بیرکردنه وه ی کۆمه لگه شه وه په یوه سته. له کۆهۆش یان به ده برپینیکی تر کۆعه قلی گشتیدا کۆمه لیک پیناسه له چوارچیه ی دیاریکراودا دانراون و بوونه ته بنچینه بۆ بیرکردنه وه ی تاکه کانیش. ئیمه وه کو کورد هه ر که زمانمان پزاهه کۆمه لیک پیناسه ی نیگه تیف و پۆزه تیشمان له باره ی نه ته وه ی کورده وه پینگه یشتوو و زانیومانه که: چه وساو و بنده ستین، به سته زمانین، بیده سه لاتین، نازا و شه رکه رین، تیکۆشه ر و شۆرشگیرین، میواندۆست و له خۆبووردووین، شه رمن و به نه ده بین، خۆخۆرین و هتد.

له ده رووناسیدا جه ختیکی زۆر له سه ر نه وه ده کریتته وه که نه و پیناسانه ی که مرۆف لئی ده کریت یان له خۆی ده کات و به رده وام له گه لیدایه، وا ده کات نه و پیناسانه بچه سپی و به کرده وه ش ئالووده بیت پینانه وه و بیته خوویه ک تیاندان. نه مه نه ک ته نها بۆ تاک، بۆ گروپ و گه ل و نه ته وه ش راسته. ئیمه با له ئاوه ئناوی (خۆخۆر) وه ده ست پینکه یین و بزانیین چ کاریگه ریه کی داناوه و بووه ته سیفه تیک له که سایه تی تاکه کان و گروپه کانیشدا. له سه ر ناسنامه یه، که خۆناسی و باوه ریه خۆیی دوو پایه ی سه ره کین. نه م چرپوونه وه یه له نه نجامی هه ستردن و بیستن و بینین و ده رکپیکردنی نه و وتار و گفتاره تووندوتیژنامیزه ی که له کۆمه لگه ی ئیمه دا هه یه و نکۆلی لیکرئ. هه روها گه یشتمه به و باوه ریه ی که ئیمه که موکورییمان له زانیاری ده روونی هه یه که پینوستیه کی رۆژانه مان پینی هه یه، بۆ نه وه ی بگه یینه دۆخی له خۆتیگه یشتن و له یه ک تیگه یشتن. له به شی داها توودا رۆشنایی ده خه مه سه ر نامراز و میکانیزمه کانی خۆناسین له پیناوی پاککردنه وه ی کارما.

(ماویه تی)